

Redactioneel

Het afgelopen jaar heeft de redactie afscheid genomen van twee leden met een zeer lange staat van dienst. Lieske Tibbe verlaat de redactie van *De Negen-tiende Eeuw* na zeventien jaar – lange tijd droeg zij tevens met grote toewijding zorg voor het redactiesecretariaat. Maartje Janse vervulde die taak vanaf 2007 gedurende enkele jaren en bleef daarna aan als redactielid. De redactie wil hen zeer hartelijk bedanken voor al hun inspanningen voor het tijdschrift. Onlangs is de redactie versterkt met Janneke Weijermars, die vanaf 2014 de functie van eindredacteur vervult. Zij is als docent moderne Nederlandse letterkunde verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen en promoveerde in 2012 op het proefschrift *Stiefbroeders. Zuid-Nederlandse letteren en natievorming onder Willem I, 1814-1834*.

Dit themanummer is gewijd aan het jaarlijkse congres van de Werkgroep De Negen-tiende Eeuw dat op vrijdag 13 december 2013 plaats had in de Doelenzaal van de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam. Het congres had als thema ‘Keerpunt 1813’ en daarmee heeft de organisatie willen inhaken op de activiteiten die vanaf 2013 in Nederland worden georganiseerd rond de viering van het tweehonderdjarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden. Op 30 november 2013 was het tweehonderd jaar geleden dat de Prins van Oranje na een ballingschap van ruim achttien jaar op het strand van Scheveningen landde. Op het congres werd ingegaan op de betekenis die ‘1813’ gehad heeft voor de ontwikkeling van de Nederlandse natie. Vormden de jaren 1813-1815 een keerpunt in de Nederlandse geschiedenis, politiek en cultureel, of bestendigden zij al langer geldende ideeën en verhoudingen? De belangstelling voor dit congres was enorm, en uit de discussies tussen de sprekers en de interactie met het publiek bleek dat we over deze kwestie nog niet zijn uitgepraat.

Het nummer dat voor u ligt, geeft een weerslag van dit congres; een aantal van de lezingen is tot artikel bewerkt. Matthijs Lok beschrijft de temporele dimensie van de politieke omwenteling in 1813 door de toenmalige herinnering aan de Nederlandse Opstand van de zestiende eeuw te onderzoeken. Hij laat daarbij zien dat de Opstand als een belangrijk referentiekader gold om de verwarrende gebeurtenissen in 1813 te duiden. Germa Greving beschrijft in haar artikel eveneens een herinneringscultuur, maar dan die van het eeuwfeest van 1813. Ze bestudeert daarbij de totstandkoming en viering van de onafhankelijkheidsfeesten in Den Haag in 1913 en beschouwt deze als een cultuurhis-

torisch keerpunt in de overgang van de negentiende naar de twintigste eeuw. Eveline Koolhaas-Grosveld gaat in op de betekenis van 1813 in de schilderkunst, en vraagt zich in haar artikel af of er sprake is geweest van schilderen uit verzet, waarbij de Nederlandse schilders zich tegen de Fransen zouden hebben gekeerd. Wilfried Uitterhoeve ten slotte levert een bijdrage over het oranjevertoon in 1813, waarin hij laat zien dat dit fenomeen zich niet alleen voordeed uit verzet tegen de Franse overheerser, maar dat het ook in de binnenlandse verhoudingen een belangrijk twistpunt werd.

De redactie